

DETENȚIA MIGRANȚILOR.

Disciplina: Imigrația și Advocacy pentru Refugiați

Ciclul II: Master Drepturile Omului

Responsabil de curs: Valentin Roșca, doctor în drept, lector universitar

UNITĂȚI DE CONȚINUT

1. **Privarea de libertate a migranților potrivit dreptului internațional.**
2. **Alternativele la privarea de libertate.**
3. **Privarea de libertate a persoanelor cu necesități speciale.**
4. **Garanții procedurale**

1. PRIVAREA DE LIBERTATE A MIGRANȚILOR POTRIVIT DREPTULUI INTERNAȚIONAL.

1. Detenția/privarea de libertate – excepție de la dreptul fundamental la libertate.

2. Privarea de libertate – urmează a fi respectate garanții procedurale vitale:

a) Să fie prevăzută de lege;

b) Să nu fie arbitrară

3. Detenția migranților/solicitanților de azil în cadrul procedurilor de returnare trebuie să fie în calitate de ultimă soluție.

1. PRIVAREA DE LIBERTATE A MIGRANȚILOR POTRIVIT DREPTULUI INTERNAȚIONAL.

DREPTUL INTERNAȚIONAL IMPUNE RESTRICȚII ÎN CE PRIVEȘTE POSIBILITATEA
REȚINERII MIGRANȚILOR/SOLICITANȚILOR DE AZIL.

Art. 31 Convenția din 1951 cu privire la statutul refugiaților

„ Statele contractante nu vor aplica, în ce privește deplasările acestor refugiați, alte restricții decât acelea care sunt necesare; aceste restricții vor fi aplicate numai până la reglementarea statutului lor de refugiați în țara respectivă sau până la obținerea admitterii în altă țară. În vederea acestei ultime admitteri, statele contractante vor acorda acestor refugiați un termen rezonabil și toate facilitățile necesare”.

**În cazul lipirii de libertate, persoanele urmează a fi tratate în mod uman și cu
demnitate!**

1. PRIVAREA DE LIBERTATE A MIGRANȚILOR POTRIVIT DREPTULUI INTERNAȚIONAL.

„Detenția” - privarea de libertate sau reținerea într-un loc închis pe care solicitantul de azil nu are permisiunea să îl părăsească benevol, inclusiv, închisori sau centre închise de reținere/detenție. (*Detention Guidelines. UNHCR 2012*)

„Detenția” - orice măsură de izolare a unui solicitant de către un stat membru într-un loc determinat, în care solicitantul este lipsit de libertatea de circulație. (*Reception Conditions Directive, 2013/22/EU*)

1. PRIVAREA DE LIBERTATE A MIGRANȚILOR POTRIVIT DREPTULUI INTERNAȚIONAL.

Sistemul CEDO – art. 5 reglementează probleme care se referă la privarea de libertate. Art. 2 Protocolul 4 se referă la restricțiile privind libertatea de mișcare.

Este evident că în cazul în care se vorbește despre privarea de libertate, sunt oferite diverse exemple detenție, cum ar fi detenția într-o celulă. Alte situații sunt mult mai dificil de definit și pot constitui o restricție de mișcare spre deosebire de o privare de libertate.

Determinarea faptului dacă o situație a unei persoane este protejată de art. 5 CEDO sau art. 2 Protocolul 4 CEDO?!

CtEDO a ținut să menționeze că este necesar să existe o evaluare a situației persoane fizice, ținând cont de o serie de criterii, cum ar fi tipul, durata, efectele și modul de aplicare a măsurii în cauză.

(Austin și alții v. Marea Britanie, par. 57; 12 martie 2012)

Diferența dintre privarea de libertate și privarea dreptului la circulație este una de gra și intensitate și nu de natură sau substanță. *(Guzzardi v. Italia, par. 93; 6 noiembrie 1980)*

1. PRIVAREA DE LIBERTATE A MIGRANȚILOR POTRIVIT DREPTULUI INTERNAȚIONAL.

Orice motiv de interes public aplicat în calitate de motiv de bază pentru aplicarea detenției, cum ar fi de exemplu, protejarea sau intenția de a proteja, trata sau îngriji în interesul comunității împotriva unui risc sau amenințări cauzate de o persoană, nu are nici o tangență cu întrebarea dacă o persoană a fost privată de libertate. Asemenea intenții ar putea fi relevante în cazul examinării justificării reținerii în temeiul art. 5 (1), lit. (a) – (f) CEDO.

Jurisprudența relevantă:

- *Guzzardi v. Italia* (6 noiembrie 1980)
- *Raimondo v. Italia* (22 februarie 1994)
- *Amuur v. Franța* (25 iunie 1996)
- *Riad și Idiab v. Belgia* (24 ianuarie 2008)
- *Nolan și K v. Rusia* (12 februarie 2009)
- *A și alții v. Marea Britanie* (19 februarie 2009)
- *Austin și alții v. Marea Britanie* (15 martie 2012)

2. ALTERNATIVELE LA PRIVAREA DE LIBERTATE.

Privarea de libertate trebuie să fie o ultimă soluție și pentru început este necesar de a fi epuizate toate alternativele, cu excepția cazului în care aceste alternative nu pot fi aplicate în mod eficient în caz individual.

- *Art. 8, alin. (2) Directiva cu privire la condițiile de primire (2013)*
- *Art. 18, alin. (2) Regulamentul de la Dublin (2013)*
- *Art. 15, alin. (1) Directiva cu privire la returnare (2008)*

2. ALTERNATIVELE LA PRIVAREA DE LIBERTATE.

Printre alternative la detenție se numără:

- obligații de raportare, cum ar fi raportarea la poliție sau autoritățile de imigrare la intervale regulate;**
- obligația de a preda pașaportul sau documentul de călătorie;**
- cerințe privind viza de reședință, cum ar fi traiul la o anumită adresă;**
- eliberare pe cauțiune cu sau fără garanții;**
- monitorizare electronică.**

2. ALTERNATIVELE LA PRIVAREA DE LIBERTATE

Sistemul CEDO

Alternativele la detenție implică adesea restricții privind libertatea de mișcare. În limitele CEDO, dreptul la libertatea de mișcare este garantat prin articolul 2 din Protocol Nr. 4, cu condiția ca statul să fi ratificat protocolul în cauză. O restricție la această libertate trebuie să fie necesară și proporțională și să respecte obiectivele din Articolul 2 (2) Protocolul nr. 4. Această dispoziție se aplică numai celor care se află „în mod legal pe teritoriul țării”.

A se vedea – Omwenyeki v. Germania (20 noiembrie 2007)

3. PRIVAREA DE LIBERTATE A PERSOANELOR CU NECESITĂȚI SPECIALE

Statele urmează a ține seama de situația specială a *persoanelor vulnerabile, precum minorii, minorii neînsoțiți, persoanele cu handicap, persoanele în vârstă, femeile însărcinate, părinții singuri cu copii minori, victimele traficului de persoane, persoanele care suferă de afecțiuni grave, persoanele cu afecțiuni mintale și persoanele care au fost supuse torturilor, violurilor sau altor forme grave de violență psihologică, fizică sau sexuală, cum ar fi victimele mutilării genitale a femeilor.*

- Art. 21 Directiva cu privire la condițiile de primire (2013)
- Art. 3, alin. (9) Directiva cu privire la returnare (2008)

**Niciunul dintre cele două instrumente nu interzice detenția
persoanelor vulnerabile!**

3. PRIVAREA DE LIBERTATE A PERSOANELOR CU NECESITĂȚI SPECIALE

Sistemul CEDO

CtEDO a constatat că reținerea migranților în locuri care nu sunt echipate pentru a face față nevoilor lor sunt arbitrare și încalcă prevederile art. 5 din CEDO, precum și, în unele cazuri, ridicând probleme și în temeiul articolului 3 CEDO.

De asemenea, Curtea a considerat că solicitanții de azil sunt deosebit de vulnerabili, în contextul detenției și în ceea ce privește condițiile în care au fost reținuți.

Jurisprudența relevantă:

- *Mubilanzila Mayeka și Kaniki Mitunga v. Belgia* (12 octombrie 2006);
- *Muskhadzhiyeva și alții v. Belgia* (18 ianuarie 2010);
- *M.S.S. v. Belgia și Grecia* (21 ianuarie 2011).

GARANȚII PROCEDURALE

- Art. 9 Directiva cu privire la condițiile de primire (2013)
- Art. 2, alin. (2) Directiva cu la procedura de azil (2013)
- Art. 5, alin. (1) Convenția . europeană a drepturilor omului

Protecția împotriva reținerii arbitrare, în limitele CEDO este mai puternică comparativ cu Acquis-ul comunitar, în special pentru solicitanții de azil.